

Ομιλία στο συνέδριο του IENE, 22.11.2019

Καλημέρα σας

Και ευχαριστώ το IENE για την πρόσκληση προς τον ΕΣΑΗ να συμμετάσχουμε στη συνεδρία με θέμα τις νέες αγορές ηλεκτρισμού στην Ελλάδα και την Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Μετά από μια ιδιαίτερα μακρόχρονη διαδικασία, οι νέες αγορές ηλεκτρισμού αναμένεται να λειτουργήσουν στην Ελλάδα εντός του 2020. Ο ΕΣΑΗ, **ως εκπρόσωπος των μεγαλύτερων ιδιωτικών εταιρειών παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρισμού**, έχει από την αρχή επισημάνει ότι για να προκύψουν τα αναμενόμενα οφέλη από τη λειτουργία των νέων αγορών θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια για συγκεκριμένες διαδικασίες και παραμέτρους που αφορούν τις νέες αγορές.

Αυτό επιβάλλεται από τη δομή της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού, η οποία χαρακτηρίζεται από την παρουσία μας δεσπόζουσας επιχείρησης **με αποκλειστική πρόσβαση στο λιγνίτη και τα μεγάλα υδροηλεκτρικά** και με πολύ υψηλό μερίδιο άνω του 70% τόσο στη λιανική αγορά όσο και στο ανταγωνιστικό κομμάτι της χονδρικής αγοράς.

Για να διασφαλιστεί λοιπόν ο υγιής ανταγωνισμός στη νέα αγορά θα πρέπει το αργότερο μέσα στους επόμενους 3-4 μήνες να θεσπιστούν οι διαδικασίες και οι μονάδες παρακολούθησης της αγοράς στη ΡΑΕ, το Χρηματιστήριο Ενέργειας και τον ΑΔΜΗΕ. **Η ΡΑΕ θα πρέπει φυσικά να έχει τη συνολική εποπτεία της παρακολούθησης, βασιζόμενη στα στοιχεία και την ανάλυση που σε καθημερινή βάση θα της παρέχουν το ΕΧΕ και ο ΑΔΜΗΕ.** Με την υποχρέωση υποβολής τεχνικοοικονομικών δηλώσεων, η παρακολούθηση της συμπεριφοράς των συμμετεχόντων και ο εντοπισμός ενδεχόμενων αντί-ανταγωνιστικών πρακτικών διευκολύνεται σημαντικά στην ελληνική αγορά. **Το σημείο στο οποίο θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα κατά τη διαδικασία παρακολούθησης είναι φυσικά η συστηματική πώληση ενέργειας κάτω από το κόστος.** Φυσικά, ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός REMIT και ο Κανονισμός του ΕΧΕ επιτρέπουν μεμονωμένες προσφορές ακόμα και σε αρνητικές τιμές. Εάν όμως μια τέτοια συμπεριφορά παρατηρείται συστηματικά και επί μακρύ χρονικό διάστημα π.χ. μια εβδομάδα, τότε θα πρέπει να διερευνηθεί εάν αυτή η πρακτική συνιστά συστηματική πώληση κάτω από το κόστος και εάν βλάπτει τον υγιή ανταγωνισμό. Τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να ποινολογούνται με τις κυρώσεις που προβλέπονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία και το εθνικό κανονιστικό πλαίσιο, έτσι ώστε να διασφαλίζονται ίσοι όροι για τους συμμετέχοντες στην αγορά.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της παρακολούθησης της αγοράς είναι να διατηρηθεί και στη νέα αγορά η μεθοδολογία υπολογισμού του μεταβλητού κόστους των υδροηλεκτρικών μονάδων. Αυτή η τιμή προφανώς δεν θα λειτουργεί ως κατώφλι προσφοράς αλλά θα χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί εάν γίνεται και από τις υδροηλεκτρικές μονάδες συστηματική πώληση κάτω από το κόστος.

Όσον αφορά τα υδροηλεκτρικά, **πρέπει οπωσδήποτε να επανέλθει ο ΑΔΜΗΕ με νέα πρόταση** που να υπολογίζει την πραγματική διαθέσιμη ισχύ αυτών των μονάδων σε ημερήσια βάση.

Πολύ σημαντικό είναι επίσης να διασφαλιστεί επαρκής ενεργειακή ρευστότητα στη νέα Αγορά της Επόμενης Ημέρας, έτσι ώστε αυτή να παράγει και ρεαλιστικά οικονομικά σήματα. Εάν, με τα δεδομένα μεγέθη των Συμμετεχόντων στην ελληνική αγορά, μεγάλο μέρος της ζήτησης καλυφθεί με διμερή συμβόλαια φυσικής παράδοσης τότε η Αγορά της Επόμενης Ημέρας θα καταλήξει να είναι μια ρηχή και μη ανταγωνιστική αγορά. Για αυτό τον λόγο, **η πρότασή μας είναι να τεθεί ένα μονοψήφιο ποσοστό ως όριο στη ζήτηση των πελατών του** που ένας μεγάλος

Προμηθευτής θα μπορεί να καλύπτει **μέσω διμερών συμβολαίων με φυσική παράδοση** εκτός της Αγοράς της Επόμενης Ημέρας.

Πέρα όμως από τις νέες αγορές ενέργειας και επικουρικών υπηρεσιών, θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα και στη συμπλήρωση του σχεδιασμού με τη λειτουργία αγοράς διαθέσιμης ισχύος. Είναι γνωστό ότι η μεταβατική αγορά διαθέσιμης ευέλικτης ισχύος ανεστάλη από τον περασμένο Απρίλιο. **Θα πρέπει το ταχύτερο δυνατό να γίνει η κοινοποίηση από το Υπουργείο προς την DG Comp της τροποποίησης της αρχικής απόφασης**, έτσι ώστε να είναι εφικτή η άμεση επανεκκίνηση δημοπρασιών στο πλαίσιο της μεταβατικής αγοράς διαθέσιμης ευέλικτης ισχύος.

Τη μεταβατική αγορά θα πρέπει βέβαια να διαδεχθεί η μακροχρόνια αγορά διαθέσιμης ισχύος έτσι ώστε έγκαιρα να δοθούν τα οικονομικά σήματα και να διασφαλιστεί από τον ΑΔΜΗΕ η απαραίτητη διαθέσιμη ισχύς που θα επιτρέψει την κάλυψη των αιχμών ζήτησης και την ασφαλή λειτουργία του Ηλεκτρικού Συστήματος την επόμενη δεκαετία σε συνθήκες πολύ μεγάλης διεύθυνσης των κυμαινόμενων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Όσο πλήρης και να γίνει όμως ο σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρισμού, ο ελληνικός εξαιρετισμός και ο απομονωτισμός της αγοράς θα διατηρείται όσο η μη τήρηση του Ευρωπαϊκού πλαισίου θα συνεχίζει να είναι ένα αποδεκτό μέρος της καθημερινότητας στην αγορά.

Η προχθεσινή έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι αποκαλυπτική όσον αφορά αυτό το ζήτημα. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα συνεχίζει να παραβαίνει τη δέσμευσή της για πρόσβαση τρίτων στη λιγνιτική παραγωγή ηλεκτρισμού. Ακόμα και εάν οι τιμές των δικαιωμάτων εκπομπής έχουν ανατρέψει το τοπίο σχετικά με την ανταγωνιστικότητα των διαφόρων τεχνολογιών παραγωγής στη χώρα μας, αυτό είναι ένα ζήτημα που πρέπει να επιλυθεί με σεβασμό στο Ευρωπαϊκό πλαίσιο. Για αυτό και αναμένουμε τις σχετικές προτάσεις που θα καταθέσει η Ελληνική Κυβέρνηση τον ερχόμενο Ιανουάριο.

Υπάρχει ακόμη το ζήτημα των λιγνιτικών και πετρελαϊκών μονάδων που δεν συμμορφώνονται με τις προβλέψεις της Οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές. **Αυτό έχει βέβαια σημαντικές επιπτώσεις στη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρισμού καθώς μονάδες που έχουν ήδη συμπληρώσει τον επιτρεπόμενο αριθμό ωρών λειτουργίας συνεχίζουν άνευ ετέρου την κανονική παρουσία τους στην αγορά.** Αυτό το πρόβλημα αναμένεται μάλιστα να μεγεθυνθεί τους επόμενους μήνες αφού τον Ιούνιο 2020 λήγει η προθεσμία που έχει δοθεί στις λιγνιτικές μονάδες που έχουν ενταχθεί στο Μεταβατικό Εθνικό Σχέδιο Μείωσης Εκπομπών για να προβούν σε αναβαθμίσεις έτσι ώστε να πληρούν τα νέα αυστηρά όρια εκπομπών που ισχύουν στην ΕΕ.

Σημαντικό είναι επίσης και το ζήτημα του ορθού και σύμφωνου με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό προσδιορισμού των απαραίτητων ποσοτήτων επικουρικών υπηρεσιών που ζητάει ο ΑΔΜΗΕ. Το μέγεθος των επικουρικών υπηρεσιών επηρεάζει άμεσα το είδος και το μέγεθος της διαθέσιμης ισχύς που απομένει για την κάλυψη της ζήτησης ενέργειας, επομένως και τα αποτελέσματα της αγοράς. Είναι λοιπόν ένα ζήτημα που πρέπει οπωσδήποτε να επιλυθεί τους επόμενους μήνες, και πάντως πριν την έναρξη λειτουργίας του target model.

Είδαμε κάποια σημαντικά ζητήματα για την ορθή λειτουργία των αγορών χονδρικής. **Όμως το σκληρό θα αλλάξει άρδην τα επόμενα χρόνια και στη λιανική αγορά ηλεκτρισμού.** Η αγορά θα γίνει πιο ανταγωνιστική, θα είναι πελατοκεντρική κι ευέλικτη, με τιμές λιανικής που θα βασίζονται στον ανταγωνισμό των προμηθευτών. Τα δικαιώματα των καταναλωτών θα

διευρυνθούν και νέες δραστηριότητες θα προστεθούν στις δυνατότητες συμμετοχής τους στην αγορά.

Από άποψη τιμών λιανικής η Ελλάδα βρίσκεται περίπου στο μέσον του εύρους των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ανταγωνισμός τιμών έχει λειτουργήσει ως ένα βαθμό τα τελευταία χρόνια κι έχει δώσει τη δυνατότητα σε πολλούς καταναλωτές να αλλάξουν Προμηθευτή απολαμβάνοντας φθηνότερες τιμές.

Εκεί που πρέπει τώρα να δοθεί προσοχή είναι οι απαραίτητες κινήσεις εκ μέρους του Διαχειριστή Δικτύου για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς. Αυτό σημαίνει άμεση υλοποίηση των εντολών Προμηθευτών για αποκοπή των στρατηγικών κακοπληρωτών, σημαίνει σχέδιο δράσης για ουσιαστική μείωση των ρευματοκλοπών και βέβαια σημαίνει την υλοποίηση επιτέλους του προγράμματος εγκατάστασης των έξυπνων μετρητών.

Από τη μεριά των Προμηθευτών ο ανταγωνισμός θα επεκταθεί τα επόμενα χρόνια σε πεδία πέραν της τιμής. Τέτοια είναι οι υπηρεσίες εξοικονόμησης ενέργειας, η προσφορά δυναμικών τιμολογίων σε όσους πελάτες το επιθυμούν και βέβαια η ανάπτυξη υποδομής και προϊόντων που θα αφορούν την ηλεκτροκίνηση.

Συνοψίζοντας, γίνεται κατανοητό ότι οι προκλήσεις για τη διασφάλιση στην Ελλάδα **ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών ηλεκτρισμού** τόσο στην παραγωγή όσο και στην προμήθεια είναι μεγάλες αλλά θα πρέπει να επιλυθούν στο άμεσο και όχι το απώτερο μέλλον.

Σας ευχαριστώ